ePublishing

Μακεδονικά

Τόμ. 31, Αρ. 1 (1998)

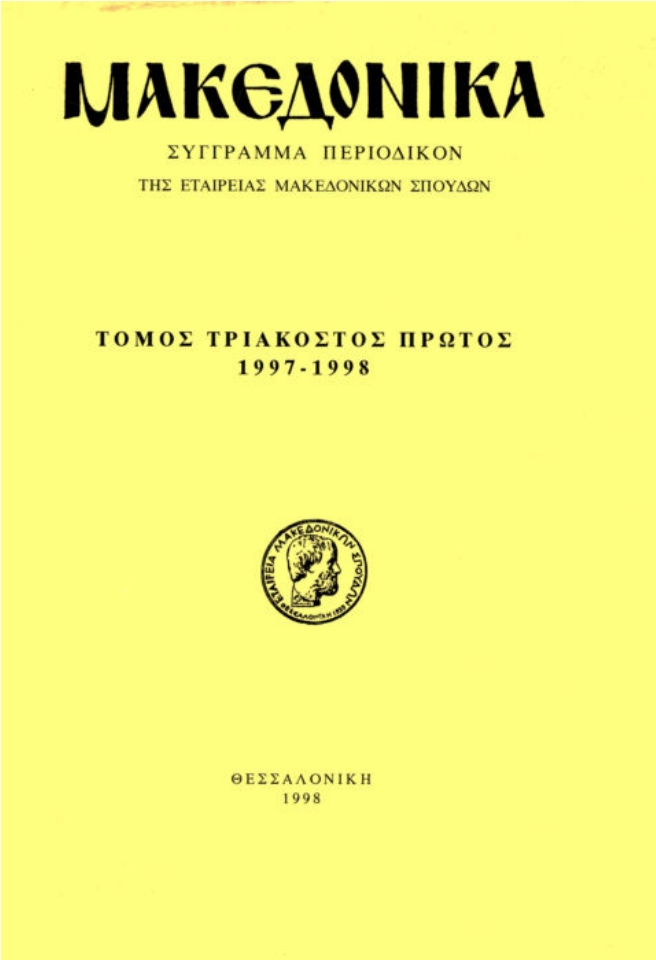

Δημ. Α. Παπάζης, Ιστορία της Ιεράς Μονής Τιμίου Προδρόμου (Σκήτη) Βεροίας

Αθ. Ε. Καραθανάσης

doi: 10.12681/makedonika.145

Copyright © 2014, ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ

Άδεια χρήσης Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0.

Βιβλιογραφική αναφορά:

Καραθανάσης Α. Ε. (1998). Δημ. Α. Παπάζης, Ιστορία της Ιεράς Μονής Τιμίου Προδρόμου (Σκήτη) Βεροίας. *Μακεδονικά*, *31*(1), 432–435. https://doi.org/10.12681/makedonika.145

ὀρθομαρμαρώσεως, ὁλόσωμους ἁγίους στραμμένους πρός τήν ἁψίδα καί σκηνές τοῦ θεομητορικοῦ κύκλου. Ὁ συγγρ. τήν συσχετίζει μέ ὑστεροκομνήνεια ἔργα, ὅπως οἱ τοιχογραφίες τοῦ Νέρεζι καί οἱ μικρογραφίες τοῦ σιναϊτικοῦ κώδικος 221 καί τήν τοποθετεῖ στό τρίτο τέταρτο τοῦ 12ου αἰ., ἀμέσως μετά τήν ἀνέγερση τοῦ δεύτερου ναοῦ.

Πάνω ἀπό τούς τάφους τῆς ὑποδομῆς τοῦ δεύτερου ναοῦ βρέθηκαν λείψανα τοιχογραφιῶν πού χρονολογοῦνται μεταξύ τῆς ἀνεγέρσεώς του καί τῆς Ἁλώσεως: Τρίμορφο μέ ἀγγέλους, ὁ Χριστός καί ἕνας ἱεράρχης, ὁ ἔνθρονος Χριστός μεταξύ τῶν ἀρχαγγέλων Μιχαήλ καί Γαβριήλ καί πιθανῶς ὁ Πρόδρομος. Στήν δυσανάγνωστη ἐπιγραφή τῆς δεύτερης συνθέσεως (σ. 137) διαβάζω ΔΟΥΛΥϹ ἀντί ΔΟΥΛΙϹ καί ΚΥΡϹΑΜΙ ἀντί ΚΥΡϹΑΛΙ.

Τά περισσότερα ἀπό τά γλυπτά πού περιγράφονται στό Παράρτημα ἔχουν χαθεῖ. Βρέθηκαν κατά τήν ἀνασκαφή τοῦ μνημείου ἤ στήν γειτονιά του· μερικά εἶχαν ἀποδοθεῖ στόν ναό τῆς Ἁγίας Εὐφημίας.

Διάφορα χαρακτηριστικά τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ κτηρίου —ἡ ἐπιμήκης πρόθεση, ἡ μορφή καί ἡ διάταξη τῶν παραθύρων τῶν μακρῶν πλευρῶν, ἡ τοιχοποιία— ὁδηγοῦν σέ χρονολόγηση γύρω στά μέσα τοῦ 12ου αἰ. Τό πλησιέστερο πρός τό Ὀνταλάρ μνημεῖο εἶναι ἡ Κοσμοσώτειρα τῶν Φερρῶν. Σέ συνδυασμό μέ τίς ὑστεροκομνήνειες τοιχογραφίες τοῦ διακονικοῦ, ὁ κ. Westphalen τό χρονολογεῖ στό τρίτο τέταρτο τοῦ 12ου αἰ.

Τό βιβλίο τοῦ κ. Westphalen εἶναι μιά πολύ εὐπρόσδεκτη προσθήκη στήν βιβλιογραφία γιά τά μεσοβυζαντινά μνημεῖα τῆς Βασιλεύουσας. Ὁ συγγρ. ἔχει πολύ καλή γνώση τῆς βιβλιογραφίας καί ἡ διαπραγμάτευση εἶναι συνήθως ἐξαντλητική καί πειστική. Ἡ παρουσίαση εἶναι πολύ ἐπιμελημένη, ὅπως καί στίς ἄλλες μονογραφίες τῆς ἴδιας σειρᾶς, ἡ ἐκτύπωση τῶν φωτογραφιῶν ἄψογη. Τυπογραφικά λάθη ὑπάρχουν λίγα, κυρίως στίς γαλλικές λέξεις. Στήν σημ. 171 διάβαζε latinité ἀντί γιά latinitè, στήν σημ. 303 Descoeudres ἀντί γιά Descouedres, στήν σημ. 447 Monastère καί Météores ἀντί γιά Monastere καί Meteores, στήν σημ. 570 épaule ἀντί épule, στήν σημ. 576 inscription ἀντί insrciption, στήν σ. 143 ἀριθ. 5 Pralong ἀντί Prolong. Στήν σημ. 351 ἀντί γιά Ćernigov διάβαζε Černigov, στήν σημ. 364 καί στήν σ. 160 ἀντί Stauvrou διάβαζε Staurou ἤ Stavrou, στίς σσ. 123 καί 162 Sušica ἀντί Sučica, στήν σ. 127 ἀριθ. 34 Vorwürfe ἀντί γιά Vonvürfe, στήν σ. 140 Loros ἀντί Lorors.

Ἄς εὐχηθοῦμε νά βρεθοῦν καί ἄλλοι βυζαντινολόγοι πού νά ἐκμεταλλευθοῦν τά κατάλοιπα παλαιοτέρων ἐρευνητῶν μέ τήν ἴδια ἐπιμέλεια καί πληρότητα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Λ. ΒΟΚΟΤΟΠΟΥΛΟΣ

Δημ. Α. Παπάζης, *Ἱστορία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου (Σκήτη) Βεροίας*, ἔκδ. Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας καί Ναούσης, ἀρ. 26, Βέροια 1995, σσ. 246.

Ὁ κ. Δ. Παπάζης εἶναι ἐκπαιδευτικός, ἀλλά τό πάθος του γιά τή μελέτη τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τῆς Μακεδονίας τόν ὁδήγησε στήν ἔρευνα συναφῶν θεμάτων, καρπός τῶν ὁποίων εἶναι αὐτοτελεῖς ἤ δημοσιευμένες μελέτες σέ ἐπιστημονικά περιοδικά. Θά μᾶς ἀπασχολήσει ἐδῶ τό βιβλίο του γιά τήν ἱστορία τῆς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου Βεροίας, τό ὁποῖο προλογίζει ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Βεροίας καί

Ναούσης κ. Παντελεήμων Καλπακίδης καί στήν πρωτοβουλία τοῦ ὁποίου ὀφείλεται ἡ παροῦσα ἔκδοση.

Ἀρχικῶς ὁ κ. Δ.Π. κάνει λόγο γιά τήν εἰσαγωγή τοῦ Χριστιανισμοῦ στή Βέροια καί φυσικά ἀναφέρεται στίς δύο ἤ τρεῖς ἀποστολές τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἐκεῖ, στίς δυσκολίες τῶν ἀποστολῶν αὐτῶν, στούς συνεργάτες του πού τόν συνόδευαν, στόν χῶρο πού δίδαξε τό 50 ἤ τό 56 μ.Χ., ὁπότε εἶχε ἐπισκεφθεῖ τήν πόλη, στόν πρῶτο ἐπίσκοπο τῆς Βεροίας Ὀνήσιμο (61-106 μ.Χ.). Στό ἑπόμενο ὑποκεφάλαιο ὁ λόγος γιά τίς μονές τῆς περιοχῆς ὡς τόν 9ο μ.Χ. αἰ. πού ἵδρυσαν καί φρόντισαν Ἕλληνες Βεροιεῖς. Ἡ ἐμφάνιση τοῦ μοναχισμοῦ στήν μακεδονική αὐτή πόλη ὀφείλεται, πάντως, στήν ἁγία Ἱερουσαλήμ ἀπό τήν Ἀλεξάνδρεια καί τά παιδιά της Σεκοῦνδο, Σεκένδικο καί Κήγορο πού μαρτύρησαν (3ος μ.Χ. αἰών μεταξύ 276-282) καί πρός τιμήν τῆς ὁποίας ἔχει ἀνεγερθεῖ καί ὁμώνυμος ναός. Στήν Βέροια καί τήν περιοχή της λειτούργησαν κατά τούς πρώτους χριστιανικούς αἰῶνες ἀρκετές γυναικεῖες μονές καί ἑπομένως θά ἀσκοῦνταν πολλές ἀσκητικές μορφές, ὅπως, λόγου χάριν, ἡ Εὐδοκία Ἀγγελίνα Κομνηνή. Ἡ Σκήτη τῆς Βεροίας κατά τήν βυζαντινή περίοδο (9ος-14ος αἰ.) εἶναι τό ἑπόμενο κεφάλαιο πού ἀπασχολεῖ τόν συγγραφέα, πού ἀνιχνεύει τήν ἵδρυση τῆς Σκήτης Βεροίας ἀπό τόν 9ο αἰ. στίς ὄχθες τοῦ Ἁλιάκμονος, μέ πρώτη μονή αὐτή τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, γύρω ἀπό τήν ὁποία δημιουργήθηκαν κελιά καί καλύβια, ὥσπου ἐμφανίσθηκε ἡ Μονή τοῦ Τιμίου Προδρόμου πού ἄνθησε, κατά τήν ἔκφραση τοῦ κ. Δ.Π., στό νοητό Μακεδονικό τρίγωνο Βεργίνα, Πέλλα, Δίον. Μέ τήν εὐκαιρία ὁ συγγρ. ἀναφέρει μονές πού κτίσθηκαν ἀπό ἑνωρίς στήν ἀριστερή ὄχθη τοῦ Ἁλιάκμονος (Προδρόμου - Λητῆς, Παναγίας Καλήπετρας, Δοβρᾶς, Ἁγίου Ἀθανασίου Σφήνιτσας, Προφήτου Ἠλία κ.λπ.), ἀλλά καί τά ἐρημητήρια τοῦ ὁσίου Ἀντωνίου τοῦ Νέου καί τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, καθώς καί ἄλλα ἀσκηταριά τῶν ὁποίων σώθηκαν ἐρείπια ἤ διασώζει τήν ὕπαρξή τους ἡ λαϊκή παράδοση. Σέ εἰδικό ὑποκεφάλαιο ὁ κ. Δ.Π. ἀσχολεῖται μέ τόν ὅσιο Νικόδημο τόν Βεροιώτη (μέσα 13ου αἰ.), τοῦ ὁποίου τόν μοναστικό βίο στήν γενέτειρά του καί στήν Θεσσαλονίκη, στήν Μονή Φιλοκάλλη, παρακολουθεῖ ὁ συγγρ. φθάνοντας ὡς τόν θάνατό του, περί τό 1308-1309, ἀπό τούς Καταλανούς. Τήν ἴδια μέθοδο ἀκολουθεῖ ὁ συγγρ. παρακολουθώντας τήν συμβολή τοῦ ὁσίου Ἀντωνίου τοῦ Νέου στήν δημιουργία τῆς Σκήτης· ὁ ὅσιος μόνασε στήν Βέροια περί τά τέλη τοῦ 9ου αἰ. καί ἀρχές 10ου. Ἐδῶ ὁ κ. Δ.Π. ἀναλύει κείμενα, ἑρμηνεύει πληροφορίες τῶν πηγῶν καί τελικῶς ὁδηγεῖται στό συμπέρασμα ὅτι ὁ ὅσιος Ἀντώνιος ἀπεβίωσε πρίν τό 1326 καί ὁ χῶρος ἀσκήσεώς του ἔγινε καταφύγιο μοναστῶν καί τό ἀσκηταριό του τελικῶς ἀπετέλεσε τήν Σκήτη τῆς Βεροίας. Τά αὐτά ἐκθέτει ὁ συγγρ. γιά τήν συνεισφορά τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ στήν δημιουργία τῆς Σκήτης μέ χρονική ἀφετηρία τό 1326, περίοδο κατά τήν ὁποία ἄρχισε νά ἀσκεῖται στήν περιοχή τῆς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου κοντά στόν Ἁλιάκμονα καί ἡ ὁποία ἄσκηση διήρκεσε ὡς τό 1331 ἤ 1336. Ἡ προφορική παράδοση, πάντως, διέσωσε πληροφορίες γιά τρία μνημεῖα πού συνδέονται μέ τήν παραμονή τοῦ Γρηγορίου Παλαμᾶ στήν περιοχή καί τά ὁποῖα, καθώς καί τούς ἀνάλογους χώρους, περιγράφει ὁ κ. Δ.Π. Μέ τήν Σκήτη τῆς Βεροίας συνδέθηκε καί ὁ ὅσιος Ἀθανάσιος ὁ Μετεωρίτης (γενν. 1303), τοῦ ὁποίου ὁ συγγρ. παρακολουθεῖ τήν περιπετειώδη πορεία ὡς τήν στιγμή πού ἔφθασε στό Ἅγιον Ὄρος καί τέλος στήν Σκήτη τῆς Βεροίας μεταξύ 1340-1350.

Στό δεύτερο κεφάλαιο ὁ συγγρ. μελετᾶ τίς συνθῆκες τῆς ἱδρύσεως τοῦ Τιμίου Προδρόμου ἀσχολούμενος μέ θέματα ἀναφερόμενα στήν Βέροια κατά τήν Τουρκοκρατία, τήν ἀνέγερση τῆς μονῆς τό 1326 ἀπό τόν εὔπορο σκουτάριο Θεόδωρο τόν Σαραντηνό· ἡ μονή ἀναγνωρίσθηκε ὡς πατριαρχική καί σταυροπηγιακή καί ἀφιερώθηκε

στήν Μ. Βατοπεδίου. Κατά τά ἄλλα, μέ συνδυασμούς τῶν πηγῶν, ὁ κ. Δ.Π. προσπαθεῖ νά ἀνιχνεύσει αὐτό τό τρίπτυχο: Σκήτη Βεροίας, Σκήτη Προδρόμου, Μ. Προδρόμου, ἀλλά καί τίς δραστηριότητες τῶν ἡγουμένων τῆς μονῆς, τήν ὁποία ὁ ἐρευνητής παρακολουθεῖ καταλεπτῶς μετά τά μέσα τοῦ 18ου αἰ., ὁπότε οἱ πληροφορίες μας καθίστανται ἀσφαλῶς περισσότερες μέσα ἀπό τά χειρόγραφα καί τά ἀνέκδοτα κείμενα, τίς καταστροφές καί τίς ἀνακαινίσεις της, τήν μεγάλη καταστροφή τοῦ 1822 ἀπό τούς Τούρκους τοῦ Ἀμπολουλούτ. Ἀνάλογες εἶναι καί οἱ καταστροφές τῆς μονῆς ἀπό τίς πυρκαγιές καί λεηλασίες τῶν ἐτῶν 1864, 1873, 1915. Ὁ κ. Δ.Π. κάνει λόγο γιά τίς ἀνακαινίσεις τοῦ Τιμίου Προδρόμου τό 1523/24 καί τό 1828, ὁπότε ἐξεδόθη τό σιγίλλιο τοῦ πατριάρχου Ἀγαθαγγέλου γιά τήν ἀνακαίνιση τῆς μονῆς μετά τήν καταστροφή τοῦ 1822· ἀναφέρεται, ἀκόμη, καί στίς ἀνακαινίσεις τοῦ 1831-1832. Ἀκολούθως ὁ ἐρευνητής παρουσιάζει τά προνόμια, πού τά κατοχυρώνουν πατριαρχικά σιγίλλια ἀπό τόν Κύριλλο Λούκαρι ὥς τόν 19ο αἰ., τήν οἰκονομική κατάσταση, τούς ἰσολογισμούς ἐσόδων-ἐξόδων τῆς μονῆς τῆς περιόδου 1854-1866, τήν ἀπογραφή τοῦ 1874, τό κατάστιχο τοῦ 1899 κ.λπ. Σέ ἕνα ἄλλο κεφάλαιο ὁ κ. Δ.Π. ἀσχολεῖται μέ τούς ἡγουμένους καί τούς ἀδελφούς τῆς μονῆς καί ἀναφέρει πρόσωπα καί γεγονότα συνδεόμενα μέ τήν μονή καί τήν Βέροια, τίς ἐπισκοπές καί μονές τῆς Καμπανίας, τίς ἀντίστοιχες τῆς Μητροπόλεως Σερβίων καί Κοζάνης, τήν μονή Βλατάδων· δίδει, ὡσαύτως, πληροφορίες γιά τόν ἀριθμό τῶν κατά καιρούς μοναχῶν, τίς σχέσεις μέ τό Πατριαρχεῖο καί ἰδιαιτέρως μέ τόν πατριάρχη Ἰωακείμ τόν Γ΄. Ἐνδιαφέρον παρουσιάζει καί τό κεφάλαιο γιά τά κειμήλια τῆς μονῆς (τίμια λείψανα - ἱερά σκεύη - ἄμφια - βιβλία), ἐνῶ συγκινητική εἶναι ἡ ἀναφορά τῆς διασώσεώς των ἀπό τούς μοναχούς κατά τά γεγονότα τοῦ 1822. Ὁ κ. Δ.Π. ἀσχολεῖται μέ τίς σχέσεις ἁγίων μέ τήν μονή καί τήν σκήτη κατά τήν Τουρκοκρατία, ὅπως ὁ ἅγιος Διονύσιος ὁ Ὀλυμπίτης κατά τά ἔτη 1525-1534, ὁ ὁποῖος προώθησε σημαντικῶς τόν μοναχισμό στήν περιοχή, ὁ ὅσιος Νικάνωρ (†1534), ὁ ὅσιος Θεωνᾶς, ὁ γνωστός ἡγούμενος τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας Φαρμακολυτρίας, ὁ ὅσιος Θεοφάνης ὁ Νέος ἀπό τά Ἰωάννινα κ.λπ.

Μετά τήν ἀπελευθέρωση τῆς Μακεδονίας ἡ μονή σταδιακῶς ἄρχισε νά ὑπάγεται στήν Μητρόπολη Βεροίας καί Ναούσης· ἤδη τό 1915 παρουσιάζεται στερημένη τῶν πατριαρχικῶν της δικαιωμάτων, ἐνῶ μοναχοί καί λαϊκοί φρόντιζαν γιά τήν ἀνακαίνισή της (1915, 1958). Στό σημεῖο αὐτό ὁ κ. Δ.Π. προβαίνει σέ περιγραφή τῆς σύγχρονης μορφῆς τῆς μονῆς ἐξετάζοντας τό ἐξωτερικό της, τήν εἴσοδο, τίς τοιχογραφίες, τήν Ὡραία Πύλη, τίς εἰκόνες, τόν αὔλειο χῶρο, τά κελιά, τούς ξενῶνες, τό ἀρχονταρίκι, τά παρεκκλήσια, τά ἀσκηταριά κ.λπ. Ἡ μονή συνδέθηκε καί μέ τήν λειτουργία τῆς ἐντός αὐτῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς (1909-1915), ἡ ὁποία ἱδρύθηκε γιά νά ἐνισχύσει τό φρόνημα τῶν κατοίκων πού ἐβάλλετο ἀπό τήν ρουμανική προπαγάνδα καί πού εἶχε ἱδρυθεῖ μέ πρωτοβουλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Τήν ἱστορία τῆς σχολῆς (μαθήματα, διδάσκαλοι, μαθητές, οἰκονομικά) παρακολουθεῖ στήν ἑνότητα αὐτή ὁ συγγρ. ἐπισημαίνοντας τήν καθοριστική της σημασία στόν Μακεδονικό Ἀγώνα καί τούς Βαλκανικούς Πολέμους. Τόν ἀπασχολοῦν, ὡσαύτως, ἡ βιβλιοθήκη, τά παλαίτυπα καί τά λοιπά βιβλία μέ τίς ἐνθυμήσεις, τά μουσικά χειρόγραφα, τά λείψανα τῶν ἁγίων καί ὅ,τι ἄλλο συνιστᾶ τόν πνευματικό πλοῦτο τῆς μονῆς. Στό τελευταῖο κεφάλαιο τοῦ βιβλίου του ὁ συγγρ. παρουσιάζει τή διοίκηση τῆς μονῆς ἀπό τό 1912 ὥς τό 1969. Ἀκολουθοῦν ὁ Ἐπίλογος καί τό Παράρτημα, ὅπου ἐκδίδεται σειρά ἐγγράφων.

Τελικῶς τό βιβλίο τοῦ κ. Δ.Π. ἀποτελεῖ μία πολύτιμη καταγραφή γιά ἕνα ἱστορικό μοναστήρι τῆς Βεροίας πού συνδέθηκε, ὅμως, καί μέ τόν εὐρύτερο μακεδονικό χῶρο. Ὁ συγγραφέας του ἐργάσθηκε μέ συνέπεια καί μέθοδο καί μᾶς ἔδωσε ἕνα πολύ-

τιμο βιβλίο, τό ὁποῖο ἐλπίζομε ὅτι θά καταστεῖ ἀρτιότερο στήν δεύτερη ἔκδοσή του, ἡ ὁποία, ὡς ὑπόσχεται ὁ συγγρ., θά ἐμπλουτισθεῖ μέ ἀρχειακό ὑλικό, τό ὁποῖο ηὗρε στά ἀρχεῖα (ἀλλά καί ἀλλοῦ) τῆς μονῆς. Τοῦ εὐχόμεθα νά τό παρουσιάσει συντόμως.

Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ΑΘ. Ε. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ

Χαράλαμπος Βουρουτζίδης, *Συντεχνίες καί ἐπαγγέλματα τῶν Σερρῶν ἀπό τά τέλη τοῦ 15ου αἰῶνος ἕως τίς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰ.*, ἔκδοση περιοδικοῦ ΓΙΑΤΙ, ἀριθμ. 18, Σέρρες 1995, σσ. 63.

Ὁ κ. Χ. Βουρουτζίδης ἐπιχειρεῖ μέ τήν παροῦσα μελέτη νά παρουσιάσει τίς συντεχνίες καί τά ἐπαγγέλματα τῶν Σερρῶν ἀπό τά τέλη τοῦ 15ου αἰ. ὡς τίς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰ. Φυσικά στηρίζεται στήν ὑπάρχουσα βιβλιογραφία, ἀλλά, παραλλήλως, ἐπεξεργάζεται καί ἀξιοποιεῖ πολλές συναφεῖς πηγές. Ὁ συγγρ., μετά ἀπό ἕνα σύντομο εἰσαγωγικό σημείωμα, ἀσχολεῖται μέ τίς ὀνομασίες πού κατά καιρούς ἀπαντῶνται οἱ συντεχνίες: ρουφέτια, ἐσνάφια, καί σπανιότατα συμμορίες, τάγματα. Περνᾶ ἀκολούθως στά μέλη τῶν συντεχνιῶν καί τόν τρόπο λειτουργίας τῶν ἐργαστηρίων· ποῖοι δηλαδή ἦσαν μέλη τῶν συντεχνιῶν, ποιός ἦταν ὁ ἀριθμός τῶν μελῶν τῶν συντεχνιῶν, ποῖοι ἦσαν οἱ πρωτομάστοροι, πόσες ὧρες ἐργάζονταν καί μέ βάση ποιάν ὥρα (βυζαντινή ἤ τουρκική). Κάμει λόγο ἐπίσης ὁ κ. Χ.Β. γιά τά τρία παζάρια τῶν Σερρῶν, τήν διαβάθμιση τοῦ προσωπικοῦ τῶν καταστημάτων, τίς σχέσεις τῶν συντεχνιῶν μεταξύ των, τήν δυνατότητά των νά παρεμβαίνουν στήν διαμόρφωση τῶν τιμῶν τῶν προϊόντων. Σέ μία ἄλλη ἑνότητα ὁ συγγρ. ἐξετάζει τά ἔξοδα τῶν ρουφετιῶν, τήν θέση τῶν ἐργαστηρίων, τήν γενική συνέλευση, τά ἔσοδα· τά τελευταῖα προέρχονταν ἀπό τίς συνδρομές, τίς δωρεές, τά ἔσοδα τῶν ἐκκλησιῶν πού εἶχε κάθε συντεχνία ὑπό τήν προστασία της, τόν δανεισμό, τά πρόστιμα πού ἐπιβάλλονταν στούς παραβάτες τῶν κανονισμῶν τοῦ ρουφετίου. Τά ἔξοδα τῶν ρουφετίων ὀφείλονται στήν καταβολή τῶν μισθῶν τῶν κλητήρων, τά δῶρα πρός τούς κυβερνητικούς παράγοντες, τά ἔξοδα τῶν γλεντιῶν, τά ἔξοδα τῆς ἑορτῆς τοῦ προστάτου ἁγίου. Τά καταστήματα τῶν συντεχνιῶν βρίσκονταν σέ ὁρισμένα σημεῖα τῆς πόλεως Σερρῶν, ἐνῶ ἄλλων ἐπαγγελματιῶν (τῶν μπακάληδων, φουρνάρηδων) ἦσαν διασκορπισμένα. Στήν συνέλευση ὁ πρωτομάστορας παρουσίαζε τόν οἰκονομικό ἀπολογισμό καί τά πεπραγμένα τῆς συντεχνίας παρουσία ὅλων τῶν μαστόρων μέ βάση τά κατάστιχα πού κρατοῦσε· οἱ συνελεύσεις (σύνοδοι) πραγματοποιοῦνταν στά γραφεῖα τῶν συντεχνιῶν ἤ στό προαύλιο τῶν ἐκκλησιῶν. Σ' αὐτές ψήφιζαν οἱ μάστοροι καί ὄχι οἱ μισθοδοτούμενοι (καλφάδες). Οἱ πρωτομάστοροι ὀνομάζονταν καί προεστοί ἤ καί διευθυντές· οἱ προεστοί ἦσαν συνήθως πλούσιοι καί τούς σέβονταν ἀκόμη καί οἱ Τοῦρκοι καί ἀποτελοῦσαν τήν δεύτερη κοινωνική τάξη μετά τήν δημογεροντία στίς Σέρρες. Κάθε συντεχνία εἶχε τήν δική της σφραγίδα, στό κέντρο τῆς ὁποίας ὑπῆρχε ὁ προστάτης ἅγιός της.

Στην ἑπόμενη ἑνότητα τοῦ βιβλίου του ὁ κ. Χ.Β. ἀσχολεῖται μέ τά Καταστατικά τῶν συντεχνιῶν καί τό περιεχόμενό τους πού ἀναφέρονταν στήν εὐσέβεια, στόν σεβασμό τῶν μικρῶν πρός τούς μεγάλους, τόν τόπο καί τόν τρόπο συγκλήσεως τῆς συνελεύσεως καθώς καί σέ ἄλλες διατάξεις, ὅπως, λόγου χάρη, ἦσαν: ἡ ἀπαγόρευση τοῦ ἀθέμιτου ἀνταγωνισμοῦ, ἡ ἀπαγόρευση τῆς μετακινήσεως τῶν μαστόρων, ὁ τρόπος ἐπιβολῆς προστίμων. Ἐνδιαφέρον παρουσιάζει καί τό κεφάλαιο γιά τίς ἑορτές τῆς